

העם

הוי, איך אנו נראים

איך הצליח דיוויד פרוסט לענות את פני המדינה

למשך שעה אחת הפך המסך הקטן לראי המדינה. הוקרנה בו התוכנית שבויי מה עליידי השדרן-הכוכב הבריטי דיוויד פרוסט בהרצליה, 11 יום אחרי הפלת המטוס הלווי. היא הוקרנה כבר למחרת היום בבריטניה, בפני קהל-שיא. מה שנראה בראי היה מבעית: ישראל לאומנית, מנוגלית, שאין בה זכר לחיי לוקידיעות, שבה מאוחדים כל האזרחים מאחורי הממשלה, ומוכנים להתנפל בשצף קצף על כל זר המעז למתוח עליה ביקורת. בקיצור: מדינה לבנטינית השר כנת בין מצריים וסוריה. קשה להציג כתבי-אישום יעיל ביותר נגד ישראל בעיני הציבור הבריטי. ראי עקוב. הצופים הבריטיים (והישראליים) לא יכלו לדעת כי הראי של פרוסט היה ראי עקום — ראי שעוקם עליידי השדרן כווננה תחילה. איך השיג פרוסט את האפקט הזה? היו לו כמה שיטות, כנראה בדוקות:

● הוא צינור מן התוכנית, בשעת העריכה, כל רמו של ביקורת ישראלית על הפלת המטוס. בעיקר מחק את דבריו של אורי אבנרי, בראשית התוכנית, בו אמר ה"ח"כ ש"לא היתה שום הצדקה להפלת

● אותה מטרה הושגה עליידי הבאת הפרופסור הפלסטיני, שדבריו המתונים והבריטי, לעומת הקהל הישראלי שצעק וזחק עליו במקלה מאוחדת. כל זה היה ברור כבר במהלך הקלטת התוכנית. בהפסקת-הביניים ניגשו אבנרי ועברון לפרוסט, מתו על גיהול הרברים, נפטרו בתירוצים טכניים. עברון הנרגז קם באמצע התוכנית ויצא מן האולפן, אך שוכנע לחזור.

כאשר אמר אבא אבן, בסיכום התוכנית, כי הוצג מיגוון רחב של דיעות ישראליות, צילצל הדבר בעיני הצופה הבריטי כבדיחה תפלה — ביטוי אוסיפיני של שחצנות ישראלית.

רומאים כאיצטדיון. מדוע עיוות פרוסט בצורה כה ברוטאלית את המציאות הישראלית?

בעלי-חשדות יכולים לחשוב כי בא לישראל כווננה תחילה כדי להפיק תוכנית אנטי-ישראלית מובהקת, ברוח דברי הפרו-פסור הפלסטיני: "אתם תמיד צודקים!" בי אוננים בריטיות, זהו אישום קטלני. סביר יותר להניח כי קרה לפרוסט מה שקורה לא פעם לעורך: היתה לו תבנית קבועה בראש, והוא ניהל את התוכנית בהתאם לתבנית זו, תוך מניעת ומחיקת כל דבר שסתר אותה.

ובעיקר: פרוסט רצה להפיק הצגה מעניינת ומשעשעת, לא לשקף בעייה. הישגת הפנים הישראלים הפכו ניצבים בי הצגה זו, בהתנהגם כמו רומאים באיצטדיון, בשעה שהנוצרים נשלכו לאריות.

השטחים המוחזקים מה קורה בעזה באמת?

בעיר הישראלים פושטים על הרצועה כדי לפחוט ממנה מה שאפשר — הופכים המחבלים לשיטתיה האמיתיים

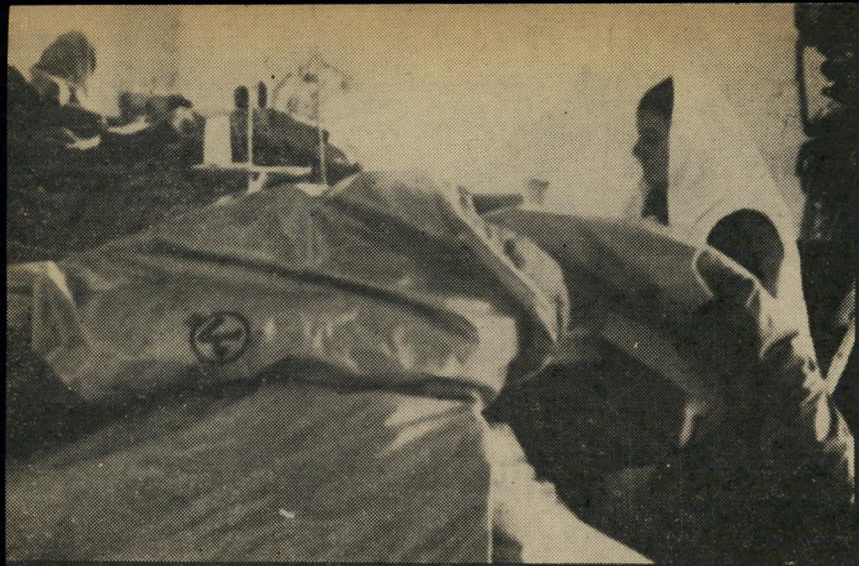
ממישרדה המרווח במפעל אל-עז ש' באזור התעשייה בפברבי עזה, השקיפה ברוריה בוסקילה על עשרות הנשים והגברי רים שישבו ליד מכוונת התפירה, באולם המפעל, מתחתיה, ועברו בחריצות. ברוריה הקסידה להשביע את רצון מעבידיה, וקיבלה שכר נאה — 750 ל"י ברוטו לחודש. במושב שלה, בית שיקמה שליד אשקלון, לא כדאי היה לה לעבוד. למושב באות ערביות מעזה, ואילו ברוריה נוסעת לעזה — להשיג על ה"מקומיות".

במרכז האולם, ישבה צעירה נאה מחאן יוניס בשם פרחא, בין ידיה אצו רצועות הבר, המסומנות באות צ. פרחיה וחברו תיה, בנות עזה, עסקו במרץ רב בתפירת בגדים, מדים ושקיישיניה לחיילי צה"ל.

8 ל"י ליום. שכרה של פרחא הוא בין הגבוהים במפעל: 16 לירות ליום ברוטו — דהיינו, שתי לירות לשעה. הגברים שלצידה מקבלים 20 עד 30 לירות ליום, מפעל אל-עז, השייך לחברת חגור בתל-אביב (בעלת קונצרן תיעוש התעודות והמיליונר ג'ושון רוזוב) ולצבי אלפלג — מי שהיה מושל עזה, וכיום תעשיין מצליח — הוא בין המעסיקים הנדיבים ברצועה. בבניין הסמוך, למשל, שוכן מפעל אל-ברדי אשקלון. שתייה בבעלות קונצרן כור, עד לפני כמה ימים. מפעל זה מעסיק בעיר קר גשים — ומשלם להן 8 לירות ליום ברוטו. דהיינו — לירה לשעת עבודה.

בלי מסיכהנסה. השכר הנמוך המשוך לם לערביי עזה אינו הגורם היחיד המשורר תעשיינים יהודים לרצועה. גורם חשוב יותר: תשלום מסיכהנסה מקסימלי של 33% — לעומת עד 80% בארץ. משום כך, כדאי למפעלים רבים בישראל לפתוח סניף בעזה — להעביר דרכו מחוזרים גור-לים, כדי להקטין את תשלום מסיכהנסה שלהם. התוצאה: תוך זמן קצר ביותר הוקמו ברצועה שמונה מפעלים, בהם מועסי קים כ-300 עובדים מקומיים.

הטבות נוספות: המימשל הצבאי נותן הלוואה נוחה, בשיעור מחצית ההשקעה, ומיבנה הינם כמעט, במחיר סמלי של 15 לירות לשנה למטר בנייה. כן יש לזכור, שנוסף למחיר עבודתם הזול של תושבי הרצועה, אין משלמים עבורם תנאים סוצי-יאליים, לאחר שנקבע כי על העובדים במפעלים הישראלים יחול החוק הצבאי. זו הסיבה כי מזה כמה חודשים קיים

ערכייה תופרת שקיישינה לצה"ל בעזה במפעל הסתדרותי — לירה לשעה

בעזה כמעט ואין תושב הרוצה בהחזרת השלטון המצרי. אולם לא בגלל שהעותים סבלו מהמצרים. הגירסה שנפוצה בישראל, כאילו קיפחה מצרים את תושבי עזה, מנעה מהם אזרחות מצרית — היא בדיוק ההיפך ממה שמאמינים תושבי עזה.

אלה דווקא מכירים טובה למצרים, על שהשאירה אותם כגרעין עצמאי למדינה פלסטינאית בעתיד. מה שהם מעוניינים עכשיו, זה בקשר עם ירדן, וחילוקי-הדעות ביניהם הם בדבר צורת ההתקשרות עם ירדן: האם תהיה זו ירדן של חוסיין — או ירדן ללא חוסיין, בשלטון הפלסטינאים ונציגיהם, הלא הם אירגוני החבלה. החלור קה הנוכחית: האמידים דוגלים בחוסיין, ואילו הפליטים והעניים במחבלים.

הוא ז"ל. כאשר הועברה הרצועה מ' פיקודו של אלוף אריאל שרון לידי של אלוף פיקוד המרכז, רחבעם זאבי, הגנו הכל את טיהורה של עזה מהמחבלים. אולם העובדות היר, ונשאר, אחרות: הי ישראלים הם גוף רז ברצועה. הם מנצלים את תושביה, חולפים ברחובותיה בהפגנות כוח — אולם לא הם השליטים האמיתיים בה. בעזה שולט, ושלט מאז 1967, צבא הגללים של המחבלים.

מדיניות אייהתערבות של דין — ש' עיקרה מתן שלטון עצמי לתושבי השטחים, כאשר המימשל הצבאי רק מנהל מגבוח את המדיניות — נעלמה ואיננה עוד. במקום אייהתערבות מנהלים עתה אנשי המימשל הצבאי את הכל. הם מנהלים — ואירגוני החבלה שול-טים, כפי שניתן ללמוד מפרשת ראש-העיר לשעבר, ראשד אישאווא, לאחר שהתפטר מראשות העירייה, הפך בגלל זה לגיבור בעזה, ניגש אישאווא — במימכת גוש תומכי חוסיין בעזה והמימשל הצבאי — לאירגון בחירות לוועדי השכו-נות, שבסופן עמד להיות מוקם ועד עליון קומבי, לאומר היה להיות כעין עירייה — ושבראשו יעמוד אישאווא.

כך תיכנן אישאווא לעקוף את המחבי לים, להקים מנגנון שלטוני מקביל למג' הן הקודם, השורר בתומכי המחבלים. שירותים, תוכנית זו סוכלה עליידי ה' מחבלים, כל הנבחרים לוועדים קיבלו מכת-ביאורים, שנתגלו כיעילים ביותר: שני נבחרים ברחו ללבנון ולקטאר, ראש ועד מחנה אישאטי, דיב אלי-הרגיטי, ראש ה' כומר הקתולי חנא אלי-אימרי, ראש ועד שכונת זיתון, קיבל אף הוא מכת-ביאורים של המחבלים, שדרש את התפטרותו. ה' כומר מיהר לכנס את הוועד — וכל חבריו התפטר. אולם היה זה מאוחר מדי: אלי-אימרי נלצח למרות זאת.

על אישאווא עצמו נערכו שני נסיונות התנקשות, שנכשלו בנס. התוצאה: כל הוועדים שותקו, ותוכניתם של תומכי חו-סיין והמימשל הצבאי סוכלה. המחבלים ניצחו שוב בעזה.

כך נמשכים כיום העניינים לשיבועת רצונם של הכל: המחבלים שולטים בפועל — ומשאירים לישראלים את האשלייה של שלטון ואת המציאות של גריפת רווחים. היסולם השבוע של שלושה מראשי ה' מחבלים לא תשנה הרבה, למרות הנבואות האופטימיות בארץ. כבר עתה ידוע כי בר עזה נמצאים עוד שמונה מפקדים בכירים של החזית, השקט ששרר ברצועה במשך כמה חודשים נגרם בגלל היות המחבלים עסוקים בחיסול תומכיו של המלך חוסיין. (המשך בעמוד 26)

מחסור חמור בידיים עובדות בעזה. אם יימשך זרם הישראלים הרוצים להיות תעשיינים בעזה — יידרשו בשנה הקרובה 1500 עובדים ליום — לעומת 300 כיום.

גם בעזה עצמה חלה התקדמות ניכרת בתיעוש המקומי בגלל הצורך לתת שירותים לישראלים. כיום יש בעיר 600 בתי-מלאכה לעומת 150 בשנת 1967.

נזקים חמורים. בגלל הגברת התעסוקה, עלתה רמת-החיים של שכונות ניכרות מבין תושבי עזה, מאז 1967. התוצר הי לאומי הגולמי לנפש ברצועה עלה מאז ה' מלחמה, במאה אחוזים — בעוד המחירים עלו רק בחמישים אחוזים.

אולם לנחונים אלה יש גם צד שני, פחות נעים: תושבים בלתי-יצרניים — כמו פלרי-טים, מובטלים או נשים העוסקות בשירותים — מפגוע קשה עליידי עליית המחיר-ים, מבלי שפוצו במקביל עליידי העלייה בתוצר לנפש.

צרה נוספת: השנה בגלל מישיגה חמור של המועצה לשיווק פרייהדר, נפגעו גם כמה עשרות משפחות מן העשירות ובעלות ההשפעה ביותר בעזה — אלי הפרדסים, מכת הקרה שהייתה בפרדסי ישראל, היכתה כמובן גם בעזה. אחד שוראב, מנכבדי העיר ואחד מראשי הפרדסנים, בעל בית-האריזה הגדול ביותר בעזה, טוען כי מחצית התדרים ברצועה הושמדו בגלל הקרה, והנוק שנגרם מגיע לפחות 20 מיליון לירות.

אולם, לדבריו, לא יקבלו פרדסי עזה פיצוי, כדוגמת הפרדסנים בישראל, בגלל שהמועצה לא דאגה לבטח את הפרדסים המקומיים נגד הקרה. ברור שמהדל זה לא יגביר את האהדת שיערי העיר לישראל. לא ש'ונאיים. ניתוח כלכלי זה, על המתרחש כיום ברצועה, מסביר את ה' התרחשויות המדיניות המתפתחות שם.

מנהלת-עבודה בוסקיה במושב שלה — עובדים ערבים

מראיין פרוסט מדינה לבנטינית

המטוס, אחרי שכבר היה בדרכו חזרה למצריים. עליידי מחיקת קטע זה — הקטע המהותי היחיד ש'נמחק בתוכי-נית — יצר פרוט את הרושם שלא נשמע בישראל אף קול המוחת ביקורת למעשה. ● בבחירת האישים שהוזמנו אישית, הקפיד פרוט על מיבחר חדי-דדי. הוזמנה נבחרת של אנשי ארץ-ישראל השלמה (הרב מאיר כהנא, שמואל תמיר, אפריים קישון) ומצדיקי קו הממשלה (חיים הרצוג ופרופסור מנור *), אך לא הוזמן איש מ' מתנה-השלום הישראלי מלבד אבנרי וה' מבקר בוועד עברון. עיקר דבריו של אבנרי נמקו בשעת העריכה, ואילו לעברון לא ניתן כלל לפתוח את הפה. נראה כי אב-נרי, שדיעותיו ידועות בבריטניה, הוזמן ל-צורכי אליבי, ליצור רושם של מיגוון-דיעות.

● הקהל נבחר באורח מיסתורי כך שלא היה בו אף איש אחד המייצג את הידעות המתונות בישראל, בלטו בקהל אנשים כמו טומי לפיד ואחרים, הידועים בדיעותיהם הלאומניות הקיצוניות. נראה שרבים בקהל באו עם נאומים מוכנים מ-ראש, באנגלית צחה, אחרי שלמדו על-פה את כל הטיעונים הרשמיים.

● עליידי הבאת אורחים מחו"ל, יצר פרוט עיומת מלאכותי בין יהודים ליר-ברלים מחו"ל וישראלים לאומניים, ונמנע כל ויכוח בין ישראלים מתונים לקיצוניים.

● היה זה מנור הממוזקף, פרופסור למישפט בינלאומי, שתרם לתוכנית את הפסוק המדע "אתם מנדיפים ששה מיל-יון יהודים מתים על השפה מיליון יהו-דים חיים".